

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/22/2024
Identifikačné číslo spisu:	8715202954
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2026
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8715202954.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu R. Č., nar. X. E. XXXX, K. XXX, zastúpeného opatrovníkom J. Č., nar. XX. D. XXXX, K., X. XXX/XXX a právne zastúpeného JUDr. Jánom Zoričákom, advokátom, Batizovce, Lúčna 516/6, IČO: 37 784 773, proti žalovanému Y. L., nar. XX. J. XXXX, X., X. XX/X, za účasti intervenientky na strane žalovaného Slovenská kancelária poisťovateľov, Bratislava, Bajkalská 19B, IČO: 36 062 235, zastúpenej Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 7C/160/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 8. novembra 2022, sp. zn. 1Co/26/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 8. novembra 2022 sp. zn. 1Co/26/2022 a rozsudok Okresného súdu Poprad z 27. januára 2022 sp. zn. 7C/160/2015 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Poprad na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 27. januára 2022 č. k. 7C/160/2015-240 žalobu žalobcu zamietol a náhradu trov konania sporovým stranám nepriznal. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil právne ustanoveniami §§ 100 a 101, § 106 ods. 1 a 2 a § 444 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „OZ“) a § 1, § 4 ods. 1 a ods. 2 písm. a), § 5 ods. 2, § 6 ods. 1, § 7 ods. 1 aj 2 a § 9 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. ministerstiev zdravotníctva a spravodlivosti, Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia a Ústrednej rady odborov o odškodnení bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (i tejto v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „vyhláška č. 32/1965 Zb.“). V posudzovanej veci základom spornosti vzťahov strán sporu bola otázka, či zdravotný stav žalobcu s ohľadom na jeho dlhodobú liečbu a všetky doposiaľ vykonané operácie odôvodňoval (popri už priznanom mimoriadnom sťažení spoločenského uplatnenia v konaní vedenom súdom prvej inštancie pod sp. zn. 11C/297/2001) priznanie (takto už ďalšieho) mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 199 163,51 €, a to za zdravotné následky, ktorých vývoj sa pri pôvodnom hodnotení zdravotného stavu žalobcu nepredpokladal a neboli preto hodnotené ako trvalé.

2. Súd prvej inštancie v konaní ustálil, že 26. decembra 1999 došlo v obci K. k dopravnej nehode, následkom ktorej utrpel žalobca (v tom čase maloletý vo veku XX rokov) škodu na zdraví. Za uvedený skutok bol žalovaný právoplatne odsúdený a vznikla mu povinnosť škodu žalobcovi nahradiť. Žalovaný bol poistený pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkou motorového vozidla v Slovenskej poisťovni, a.s., ktorej práva a povinnosti prešli od 1. januára 2002 na Slovenskú kanceláriu poisťovateľov, v konaní zastúpenú spoločnosťou Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. (ďalej tiež len „intervenientka“). Na základe znaleckého posudku (ďalej tiež len „ZP“) R.. Q. Z. z 22. novembra 2000 č. 22/2002 a ZP R.. Š. R. č. 6/2002 bola v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 11C/297/2001 žalobcovi rozsudkom z 2. februára 2006 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) z 10. mája 2007 sp. zn. 4Co/167/2006 priznaná titulom sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej tiež len „SSU“) suma 4 176 000 niekdajších Sk (dnes 138 617,81 €, keď odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie čo do zvyšku žalobcovho nároku vo vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol, a to v rozsahu priznanej sumy za SSU 8 700 000 Sk - dnes 288 787,09 €), pričom bodové ohodnotenie náhrady za SSU bolo podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. znalcom určené v rozsahu 1 450 bodov. Nižšie súdy hodnotili (v pôvodnom konaní) prípad ako výnimočný, hodný mimoriadneho zreteľa so zreteľom na nenávratné vylúčenie žalobcu na plnom osobnom, rodinnom a spoločenskom živote. Keďže žalobca sa nevenoval vo zvýšenej miere činnosti v kultúrnom, či športovom živote, zvýšenie SSU na 100-násobok základného bodového ohodnotenia mu nebolo priznané. U žalobcu nebolo (v čase prvého hodnotenia vo veku XX rokov) predpoklad zlepšenia jeho zdravotného stavu liečením alebo rehabilitáciou a hodnotené trvalé a nenávratné následky odkázali žalobcu natrvalo na pomoc jeho okolia. Tomuto zodpovedal 50-násobok zvýšenia odškodnenia za SSU s hodnotou bodu 60 Sk ($1\,450 \times 50 \times 60 =$ suma 4 350 000 Sk, dnes 144 393,55 €, od ktorej bolo potrebné odčítať plnenie intervenientky v sume 174 000 Sk, dnes 5 775,74 €).

3. Žalobca (v prejednávanej veci) požadoval mimoriadne zvýšenie SSU z dôvodu znaleckého hodnotenia následkov, ktorých vývoj sa pri pôvodnom hodnotení u neho nepredpokladal, a to na základe ním predloženého nového ZP R.. R. K. zo 7. augusta 2015 (žalobca vo veku XX rokov), ktorým v zmysle vyhlášky č. 32/1965 Zb. ohodnotil jeho zdravotný stav na 3 450 bodov. S poukazom na § 5 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. (pri určení náhrady za SSU po zhoršení následkov sa odpočíta bodové ohodnotenie náhrady SSU určené pôvodným ZP) sa domáhal náhrady v rozsahu 2 000 bodov ($3\,450 - 1\,450$), pričom následky hodné osobitného zreteľa predstavovali v číselnom vyjadrení sumu 199 163,51 € ($2\,000 \times 60 \times 50 = 6\,000\,000$ Sk, prepočítaných tak ako aj sumy uvedené vyššie konverzným kurzom 30,126 Sk za 1 euro). V tomto novom ZP boli bodovo hodnotené aj tri položky (269, 303 a 314c), ktoré v ZP č. 22/2002 a ZP č. 6/2002 neboli hodnotené ako trvalé následky, neboli preto bodované a v pôvodnom konaní zohľadnené. Zdravotný stav žalobcu bol následne v konaní opakovane hodnotený viacerými znalcami. ZP č. 20/2019 R.. P. K. z 23. marca 2019 (znalca ustanoveného súdom) zdravotný stav žalobcu ohodnotil na 4 100 bodov a tento znalec v predloženom posudku uviedol, že rozsah trvalých následkov je potrebné hodnotiť k dátumu, kedy boli detegované a popísané. Ak znalci v roku 2002 (ZP č. 22/2002 R.. Q. Z. a ZP č. 6/2002 R.. Š. R.L.) nehodnotili vyššie zmienené tri položky ako trvalé následky (ťažké poruchy reči, poruchy okohybných svalov, epilepsiu, únik moču a stolice), buď tieto následky prehliadli (čo pokladal za vylúčené), alebo ich pokladali za len prechodné a predpokladali zlepšenie do budúcnosti (a teda aj ich hodnotenia v zmysle trvalých následkov za predčasné), alebo skutočne tieto následky prítomné neboli a objavili sa až neskôr. Podľa jeho názoru sa otázkou ustálenia zdravotného stavu znalci v roku 2002 prednostne nezaoberali a v dobrej viere vystavili posudok s obodovaním trvalých následkov k tomuto času. Znalec tiež poukázal na skutočnosť, že zdravotný stav žalobcu bol v čase vypracovania jeho ZP (vo veku žalobcu XX rokov) už ustálený a iný, ako bol pri skorších hodnoteniach v rokoch 2002 a 2015. Následne 13. septembra 2021 bol (vo veku žalobcu XX rokov) v konaní vypracovaný kontrolný ZP č. 23/2021 K. D. znalecká organizácia s.r.o. (ktorá bola ustanovená v konaní na námietku intervenientky k ZP R.. K., ďalej len „K. D.“). Tá k veci uviedla, že tvrdenie žalobcu o zhoršení jeho zdravotného stavu nie je založené na objektívnych lekárskech podkladoch, pretože od roku 2001 nedošlo k zhoršeniu jeho zdravotného stavu, ale naopak (a to napriek ťažkým poškodeniam) k zlepšeniu a stabilizácii. Nepovažovala preto za dôvodné posudzovať mimoriadne zvýšenie SSU. K. D. v ZP tiež uviedla, že u žalobcu neexistujú (v dôsledku nehody z 26. decembra 1999) následky na zdraví, ktorých vývoj sa v pôvodnom konaní pri ich hodnotení nepredpokladal. K. D.

tiež uviedla, že pôvodne nehodnotené položky č. 269, 303 a 314c sa hodnotia osobitne a nie sú zahrnuté v pôvodne hodnotenej položke č. 251. Zároveň uviedla, že tieto následky sa prejavili (ako trvalé) už pri hodnotení ZP č. 22/2002 z 22. novembra 2000 (R.. Q. Z.) a bolo ich možné už vtedy takto hodnotiť a k ustáleniu zdravotného stavu žalobcu došlo v čase ukončenia liečby v Q. (od 14. februára 2018 do 28. marca 2018).

4. Súd prvej inštancie po oboznámení sa so všetkými znaleckými posudkami uzavrel, že žalobu je potrebné zamietnuť v celom rozsahu ako nedôvodnú. Považoval za nepreukázané podstatné tvrdenie žalobcu, že jeho zdravotný stav sa nezlepšil a neustále sa zhoršuje, keďže ten sa naopak (podľa vyjadrenia K. D.) od roku 2001 zlepšil a stabilizoval. Ďalej vyslovil, že nemohol opätovne rozhodovať o zvýšení SSU, keďže o tom už bolo právoplatne rozhodnuté v pôvodnom konaní (sp. zn. 11C/297/2001), a to aj napriek tomu, že niektoré položky (č. 303, 269 a 314c) neboli v pôvodnom konaní zohľadnené, lebo ich neobsahovala žaloba. K uvedenému ešte doplnil, že ak takéto trvalé následky pod uvedenými položkami neboli predmetom pôvodnej žaloby, bránila tomu vada alebo neúplnosť pôvodnej žaloby. Za podstatné považoval vyjadrenie K. D. v kontrolnom ZP, že žalobou uplatnené tri položky (pôvodne nebodované) v pôvodnom konaní mali a mohli byť hodnotené, lebo ich bolo možné už vtedy takto hodnotiť a uplatniť žalobou na súde, keďže trvalé následky sa prejavili už pri hodnotení v ZP R.. Q. Z. z roku 2002. Ak si ich preto žalobca neuplatnil žalobou v pôvodnom konaní, ale až žalobou z 24. marca 2015, tieto boli uplatnené jednoznačne po uplynutí premĺčacej doby podľa §§ 100, 101 a 106 OZ a na intervenientkou vznesenú námietku premĺčania súd preto prihliadol. Predpokladom úspešnosti žaloby podľa okresného súdu by mohol byť len zhoršený stav žalobcu (§ 4 ods. 2 a § 5 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb.), tento sa však mierne zlepšil, a to v čase od pôvodného konania až doposiaľ. Žalobca tak v konaní neuniesol dôkazné bremeno o ním tvrdených skutočnostiach, keď nepreukázal zhoršenie jeho zdravotného stavu oproti tomu, ako bol tento zistený, hodnotený a napokon odškodnený v pôvodnom konaní. K ustáleniu zdravotného stavu žalobcu v čase ukončenia liečby v Q. (k marcu 2018) súd prvej inštancie konštatoval, že zdravotný stav bol u žalobcu jednoznačne ustálený už v roku 2002, v opačnom prípade by vec nebola právoplatne skončená. Uvedené preukázali ZP vydané v pôvodnom konaní a následne došlo ešte k zlepšeniu; k ustáleniu zdravotného stavu žalobcu po ukončení liečby v Q. teda došlo v pozitívnom slova zmysle (viac bod 43. rozsudku). Aj preto žalobu v zmysle § 444 OZ a §§ 1 a 4 a § 5 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. bolo treba zamietnuť, keďže neboli naplnené základné predpoklady pre priznanie mimoriadneho odškodnenia SSU.

5. Odvolací súd na odvolanie žalobcu rozsudkom z 8. novembra 2022 sp. zn. 1Co/26/2022 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a nepriznal stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 a nasl. Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“) a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) majúci za to, že odvolanie nie je dôvodné. K odvolacej námietke, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je nedostatočné a nepresvedčivé a preto tiež arbitrárne, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Nemal preto o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie pochybnosti a nezistil žiadne vady s možným následkom v podobe nesprávneho rozhodnutia vo veci alebo porušenia práva žalobcu na spravodlivý proces. Ďalšie odvolacie námietky nesprávnym uplatnením pravidla res iudicata na prejednávanú vec, ako aj nesprávnym posúdením premĺčania (najmä pre závery kontrolného ZP K. D., podľa ktorého k ustáleniu zdravotného stavu žalobcu došlo až po ukončení liečby v Q. v marci 2018, čím bola potvrdená správnosť ZP R.. P. K. a tiež správnosť postupu R.. Q. Z. pri vypracovaní ZP č. 20/2002, správne nebodujúceho sporné tri položky, keďže žalobcov zdravotný stav v čase vyhotovenia tohto ZP ešte nebol ustálený a bodové ohodnotenie SSU má byť vykonané komplexne, so všetkými položkami naraz a prvý raz vtedy, keď už je zdravotný stav ustálený, t. j. v marci 2018) rovnako považoval (odvolací súd) za neopodstatnené. V zhode so súdom prvej inštancie konštatoval, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno o ním tvrdených skutočnostiach, nakoľko nepreukázal zhoršenie svojho zdravotného stavu oproti tomu, ako bol tento zistený, hodnotený a odškodnený v pôvodnom konaní. Výsledky vykonaného dokazovania podľa neho jednoznačne preukázali, že trvalé následky sa po úraze (v porovnaní s ich skorším hodnotením v pôvodnom konaní) nezmenili, keď po absolvovaní opakovaných rehabilitačných

pobytov žalobcu v Q. naopak došlo k ich zmierneniu (zlepšeniu). Ďalej doplnil, že okamih ustálenia zdravotného stavu bol dôležitý najmä pre určenie existencie SSU v bežnom živote a pre vypracovanie lekárskeho posudku. Ustálenosť zdravotného stavu žalobcu bola kvalifikovane odôvodnená v kontrolnom ZP K. D., z ktorého je zrejmé, že k ustáleniu v tomto prípade došlo v čase ukončenia liečby v Q. k marcu 2018. Napriek práve uvedenému za podstatné pre posúdenie dôvodnosti a včasnosti uplatneného nároku žalobcom bol pre odvolací súd záver obsiahnutý v kontrolnom ZP K. D., že pôvodne nehodnotené položky č. 269, 303 a 314c ako trvalé následky žalobcu sa hodnotia osobitne (nie sú zahrnuté pod pôvodne hodnotenou položkou č. 251), avšak tieto sa prejavili už pri hodnotení znalcom R.. Q. Z. v roku 2002 a už vtedy ich bolo možné takto hodnotiť. Žalobca v konaní podľa odvolacieho súdu nepreukázal, že v ním predloženom ZP R.. K. sú hodnotené také trvalé následky, ktorých vývoj sa v čase pôvodného hodnotenia nepredpokladal (keď znalecky preukázané bolo, že tieto trvalé následky sa prejavili už pri hodnotení znalcom R.. Q. Z. v roku 2002 a už vtedy ich bolo možné takto hodnotiť bez ohľadu na ustálenie zdravotného stavu žalobcu až v marci 2018). Ak položky, ktorých odškodnenia sa žalobca domáhal, bolo možné odškodniť už v čase pôvodného konania, námietka premlčania intervenientky aj podľa odvolacieho súdu bola dôvodnou.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej tiež „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Uplatnený dovolací dôvod odôvodnil tak, že nižšie súdy nesprávne posúdili právnu otázku premlčania nároku na náhradu škody na zdraví a právnu otázku použitia pravidla *res iudicata*, ktoré boli pre rozhodovanie vo veci samej kľúčové. Na základe nesprávneho právneho posúdenia vyslovili, že uplatnený nárok na mimoriadne zvýšenie SSU je podľa § 106 ods. 2 OZ premlčaný. Namietal, že nároky vyplývajúce z poškodenia zdravia bolo možné uplatniť až od času ustálenia jeho zdravotného stavu, a toto (ustálenie) bolo podstatné tiež v situácii, keď sa skôr stabilizovaný stav zmenil, aj keď za jeho pôvodné poškodenia mohla tá istá skutočnosť (poukazujúc v tejto súvislosti na § 5 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb.) K ustáleniu zdravotného stavu dovolateľa preukázateľne došlo až v marci 2018, ako sa uvádza v ZP K. D. a tiež v ZP R.. K., teda aj so zreteľom na objektívnu a subjektívnu premlčiaciu lehotu boli obe lehoty zachované, keď jeho zdravotný stav sa de facto ustálil až počas konania na súde prvej inštancie (pri podaní žaloby 24. marca 2015). Podľa dovolateľa malo ustálenie zdravotného stavu pre konanie význam, keďže až po ňom mohlo byť prvýkrát vykonané (riadne) bodové ohodnotenie SSU a až vtedy sa mohol prvýkrát reálne dozvedieť o výške náhrady škody pri SSU. Dovolateľ tiež namietal, že prvotná stabilizácia jeho zdravotného stavu bola zohľadnená v pôvodnom konaní na základe ZP R.. Z., reflektujúceho trvalé následky poškodenia jeho zdravia, medzi tieto však spomínaný znalec nezahrnul sporné tri položky, keďže tieto poškodenia považoval za dočasné. Ten istý záver je obsiahnutý aj v ZP K. D.. Zhoršenie zdravotného stavu spočívalo práve v skutočnosti, že poškodenia, ktoré boli pôvodne považované za len dočasné, sa stali trvalými a neodstrániteľnými následkami (čo potvrdzujú i ZP K. D. a R.. K.). Podľa dovolateľa ďalej v prejednávanej veci nešlo zohľadniť pravidlo *res iudicata*, (veci právoplatne rozsúdenej), nakoľko sa jednalo (vo vzťahu k pôvodne nehodnoteným trom položkám) o novú skutočnosť. Aj keď v pôvodnom konaní boli diagnostikované predmetné poškodenia (položky č. 269, 303 a 314c) jednalo sa o iné lekárske, ako aj právne posúdenie týchto trvalých následkov, pretože tieto neboli pôvodne úmyselne zohľadnené ako trvalé následky, keď sa tu predpokladalo, že tieto sú odstrániteľné. Zo všetkých týchto dôvodov mal preto dovolateľ za to, že nárok uplatnil v lehote, ktorá bola zachovaná a preukázateľne došlo k zhoršeniu jeho zdravotného stavu, nižšie súdy ale v dôsledku riadenia sa opačným názorom a tiež pre záver o prekážke *res iudicata* sa odmietli žalobou zaoberať vecne. Podľa dovolateľa žiadna z ním nastolených právnych otázok nebola podľa dostupnej judikatúry dosiaľ riešená a neexistuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd alebo dovolací súd“), ktoré by mohlo byť použité, dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je preto daný. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudky nižších súdov a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Žalovaný dovolací návrh nepodal.

8. Intervenientka na jeho strane navrhla dovolanie zamietnuť, zotrvávajúc na svojich skorších vyjadreniach. Podľa jej názoru žalobca nepreukázal zhoršenie jeho zdravotného stavu oproti tomu, ako tento bol zistený, hodnotený a odškodnený v pôvodnom konaní. Správne sú podľa nej kľúčové závery

formulované nižšími súdmi, teda najmä to, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že poškodenia zdravia žalobcu boli zistené a konštatované bezprostredne po úraze, trvalé následky sa od ich hodnotenia vykonaného v pôvodnom konaní nezmenili (ale naopak tieto sa zmiernili a po vykonaných rehabilitáciách v Q. došlo - v porovnaní s rokom 2002 - k ich zlepšeniu), aj trvalé následky vo vzťahu k sporným trom položkám sa prejavili už pri hodnotení znalcom R.C.. Q. Z. v roku 2002 (a už vtedy ich bolo možné takto hodnotiť) a žalobca tak nepreukázal, že v ním predloženom ZP R.. R. K. zo 7. augusta 2015 boli hodnotené také následky, vývoj ktorých sa v čase pôvodného hodnotenia nepredpokladal, takže i vznesenie námietky premlčania je opodstatneným.

9. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech boli vydané rozhodnutia oboch nižších súdov (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba považovať nielen za prípustné, ale aj za dôvodné. Obe dovolaním nastolené otázky boli nielen otázkami právnymi, ale i takými, na ktorých vyriešení jedným či druhým možným spôsobom záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež takými, ktoré v doterajšej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neboli vyriešené ustálené.

10. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP) a dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku povedú k jeho odmietnutiu podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolať sa vysvetliť v dovolaní spôsobom zodpovedajúcim zákonu, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku už spomínanej viazanosti dovolací súd preto neprejednáva dovolanie (rozumej nemá povinnosť, o ktorej je reč) nad rozsah, ktorý dovolať v dovolaní - uplatneným dovolacím dôvodom - vymedzil.

12. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. O prípad prípustnosti dovolania podľa tu citovaného ustanovenia ide aj vtedy, ak dovolaním nastolená otázka bola v minulosti riešená dovolacím súdom, a to za podmienky, že nebola vyriešená ustálené (tu porovnaj nálež Ústavného súdu Slovenskej republiky - ďalej tiež len „ústavný súd“ alebo „ÚS SR“ - zo 6. októbra 2020 sp. zn. I. ÚS 115/2020). Opak by totiž výrazne obmedzoval rozsah prípustnosti dovolania, keď dovolať by v prípade existencie jediného rozhodnutia najvyššieho súdu nemohol podať dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (jedno rozhodnutie nie je ustálenou praxou), ani podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP (nejde - rozumej ešte a ktovie či niekedy pôjde - o stav riešenia otázky rozdielne). Riešenie právnej otázky by sa takto de facto ukončilo v jedinom rozhodnutí (tu porovnaj tiež nálež ÚS SR zo 7. decembra 2021 sp. zn. IV. ÚS 273/2021) a vo vzťahu k posúdeniu „vyriešenosti“ určitej otázky je tiež potrebné dôsledne skúmať a porovnávať skutkové okolnosti, na základe ktorých došlo k prijatiu skorších právnych záverov, keďže právnú otázku je možné považovať za vyriešenú vtedy, ak bolo jej riešenie prijaté na základe obdobných skutkových okolností (tu napokon porovnaj nálež ÚS SR z 2. júna 2022 sp. zn. III. ÚS 207/2022).

13. Podľa § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolať uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový

stav. Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav a o nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

14. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (questio iuris), nie otázka skutková (questio facti). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (vzniknutú pri interpretácii noriem, akými sú okrem OZ napr. Obchodný zákonník, Zákonník práce, Zákon o rodine a pod.), ako aj procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na interpretácii a aplikácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania (jeho vecnej prejednávateľnosti), zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (v tejto súvislosti porovnaj napríklad 4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti rozhodnutia, ktorého dovolací prieskum sa požaduje (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

15. Podľa § 444 OZ pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

16. Podľa § 4 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje, ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len „následky“). Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti.

17. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) vyhlášky č. 32/1965 Zb. odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia nepatrí za poškodenie prechodného rázu, ktoré vedie len k dočasnému sťaženiu spoločenského uplatnenia; za také poškodenie sa považuje i nepriaznivý zdravotný stav, so zlepšením ktorého možno podľa poznatkov lekárskej vedy počítať v čase kratšom ako rok.

18. Podľa § 5 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. ak spoločenské uplatnenie občana bolo už obmedzené predchádzajúcimi zmenami zdravotného stavu, hodnotia sa iba následky, ktoré vznikli v dôsledku posudzovaného poškodenia na zdraví, prípadne viedli k podstatnému zhoršeniu predchádzajúcich zmien zdravotného stavu. Ak bol poškodený pre skoršie sťaženie spoločenského uplatnenia už odškodnený a ak sa odškodňuje nastávajúce zhoršenie pôvodného poškodenia na zdraví, ktoré sa nepredpokladalo pri pôvodnom hodnotení, odpočíta sa mu zo sumy, ktorá by zodpovedala jeho terajšiemu stavu (§ 6 ods. 2), suma pôvodne z tohto dôvodu priznaná.

19. Podľa § 6 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia sa vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku.

20. Podľa § 9 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. posúdenie sa vykoná, len čo stav poškodeného možno považovať za ustálený.

21. Podľa § 106 ods. 1 OZ, právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

22. Občiansky zákonník viaže premlčanie práva na náhradu škody uplynutím tzv. subjektívnej dvojročnej premlčacej doby na podmienku vedomosti poškodeného a/ o škode - majetkovej ujme určitého druhu a

rozsahu vyčísliteľnej v peniazoch do takej miery, aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť aj na súde a b/ o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby môže byť teda rozdielny vo vzťahu k vedomosti poškodeného o škodcovi a k jeho vedomosti o škode (3Cdo/146/2010). Pre právo na náhradu škody spôsobenej na zdraví platí výlučne subjektívna premlčacia doba (§ 106 ods. 2, časť vety za bodkočiarkou OZ). Pojem „dozvie sa o škode“ vyjadruje nielen vedomosť poškodeného o protiprávnom úkone alebo udalosti, ktorou bola škoda spôsobená, ale i o tom, že mu vznikla ujma určitého druhu a rozsahu, ktorú je možné objektívne vyjadriť (vyčísliť) v peniazoch, aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť na súde. Škoda predstavovaná sťažiením spoločenského uplatnenia teda vzniká, akonáhle sa po úraze a jeho prípadnom liečení ustáli zdravotný stav poškodeného natoľko, že je zjavné, či a aké nepriaznivé následky úraz zanechal, teda či a v akom rozsahu došlo k sťaženiu spoločenského uplatnenia poškodeného. Aj ustanovenie § 9 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. totiž zakotvuje, že posúdenie sťaženia spoločenského uplatnenia sa vykoná, len čo stav poškodeného možno považovať za ustálený. O škode v týchto prípadoch sa teda poškodený dozvie v dobe, kedy je možné objektívne vykonať bodové ohodnotenie sťaženia jeho spoločenského uplatnenia, keďže až vtedy má k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých je možné škodu, resp. jej rozsah zistiť. Posúdenie otázky, kedy sa zdravotný stav poškodeného ustálil, je závislé na vyjadrení lekára (tu porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 13. júla 2001 sp. zn. 25Cdo 1169/2000).

23. V prejednávanej veci nižšie súdy považovali za podstatné pre právne posúdenie včasnosti a dôvodnosti uplatneného nároku neskoršieho dovolateľa tvrdenie obsiahnuté v kontrolnom ZP K. D., že tri (pôvodne nehodnotené) položky (č. 269, 303 a 314c) sa ako trvalé následky prejavili už pri hodnotení zdravotného stavu žalobcu znalcom R.. Q. Z. v roku 2002, a už vtedy ich bolo možné (šlo) takto hodnotiť, bez ohľadu na to, že k ustáleniu zdravotného stavu žalobcu došlo až v marci 2018. Položky, ktorých odškodnenia sa žalobca domáhal v tomto konaní, bolo preto možné podľa ich názoru odškodniť už v čase pôvodného konania (sp. zn. 11C/297/2001), z ktorého dôvodu uplatnený nárok posúdili ako premlčaný s poukazom na ustanovenia §§ 100, 101 a 106 OZ.

24. Posúdenie otázky začatia plynutia lehoty na uplatnenie nároku na náhradu škody na zdraví spočívajúcej v sťažiení spoločenského uplatnenia poškodeného a súvisiacej otázky premlčania takehoto práva so zreteľom k uvedenému vyššie nie je súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nakoľko v prípade jeho rozsudku sp. zn. 3Cdo/146/2010 ide práve o ono jedno rozhodnutie, ktorému sa nedostalo cti vstúpiť do obraznej siene slávy (tým, že by bolo príslušným kolégiom najvyššieho súdu schválené ako judikát a následne tiež publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky). Z pohľadu východísk ponúknutých takýmto rozhodnutím, ako aj ďalším už spomínaným rozhodnutím netvoriacim súčasť rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 CSP vôbec (keďže v jeho prípade ide o rozhodnutie najvyššieho súdu iného štátu, nech aj v minulosti tvoriaceho so Slovenskou republikou federatívny štátny útvar) však namieste je prikloniť sa k záverom v nich vysloveným a tieto so zreteľom k formulácii prvej z dovolacích otázok v prejednávanej veci v časti dosiaľ judikátorne nepokrytej doplniť tak, že u škody na zdraví predstavovanej sťažiením spoločenského uplatnenia je to práve trvalosť následku, ktorá činí stav poškodeného ustáleným [§ 4 ods. 2 písm. a) a contrario v spojení s § 9 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb.] a ak sa pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku (§ 9 ods. 1 vyhlášky), premlčacia doba na uplatnenie nároku nemôže začať plynúť skôr, než došlo ku konštatovaniu trvalosti (ustálenia) a k lekárskeму posudku toto konštatujúcemu. Práve bezvýznamným je pritom, či následky poškodenia zdravia ako trvalé hodnotené mohli (rozumej už skôr) byť, keď význam tu má len to, či takto aj skutočne (preukázateľne) hodnotené boli.

25. S poukazom na práve uvedené dovolateľom opodstatnene spochybnené právne posúdenie premlčania uplatneného nároku dovolací súd nemohol považovať za správne. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, sporné tri položky neboli v pôvodnom ZP č. 22/2002 R.. Q. Z. hodnotené ako trvalé následky (hoci tieto mohli byť v čase vypracovania ZP u dovolateľa prítomné). Zásadným pre odškodnenie SSU v pôvodnom konaní boli odborné závery obsiahnuté v ZP č. 22/2002, ktoré určili druh a rozsah bodového hodnotenia trvalých následkov. Dovolateľ predmetným ZP získal vedomosť o škode,

ktorú v uvedenom čase (keď jeho zdravotný stav ešte nebol celkom ustálený) znalec určil bodovým ohodnotením SSU. Z vyjadrenia K. D. síce vyplynulo, že následky na zdraví v podobe troch položiek bolo možné (ako trvalé) hodnotiť znalcom už v roku 2002, pominúc ale protirečivosť tohto záveru s ďalším záverom o ustálení zdravotného stavu žalobcu v čase ukončenia liečby v Q. v roku 2018 nebolo preukázané nielen to, že znalec takto následky zodpovedajúce oným trom položkám skutočne hodnotil (keď z dokazovania v skutočnosti vyplynul presný opak), ale tiež to, žeby takúto vedomosť (o škode) mal už v uvedenom čase aj dovolateľ (čo bolo z pohľadu možnosti úvah o začatí plynutia premlčacej doby to najzásadnejšie). Dovolateľ pritom nie je znalcom a takto nemá ani odborné znalosti potrebné na odborné posúdenie a vyhodnotenie trvalých následkov na zdraví, ktoré môžu byť hodnotené iba lekárskej posudkom (§ 6 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb.). Posúdenie otázky, kedy sa zdravotný stav poškodeného ustáli, je závislé výlučne na vyjadrení lekára a nemôže byť predmetom posudzovania zo strany súdu. Dovolateľ tak získal vedomosť o škode (v podobe troch pôvodne nehodnotených položiek za trvalé následky) až zo ZP R.. R. K. zo 7. augusta 2015. Nemôže byť potom na jeho ujmu, že znalec R.. Q. Z. v pôvodnom ZP č. 22/2002 (navyše v čase, v ktorom na ustálenie zdravotného stavu dovolateľa, tak ako ho má na mysli § 9 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. ešte nebolo možné usudzovať), položky, o ktorých je reč, nehodnotil ako trvalé následky. Nárok uplatnený žalobou v prejednávanej veci z 24. marca 2015 preto nemôže byť s poukazom na § 106 OZ premlčaný, keď inak pre úplnosť záverom v tejto časti žiaduce je evidentne doplniť, že ak sporné (pôvodne nehodnotené) následky na zdravotnom stave dovolateľa boli hodnotené znalcom ako trvalé až lekárskej posudkom v roku 2015 a tým došlo k zväčšeniu celkového počtu následkov konštatovaných všetkými posudkami, už len táto skutočnosť sama osebe vylučovala možnosť konštatovania, žeby porovnaním neskoršieho stavu s hodnotením v roku 2002 došlo k zlepšeniu.

26. Ani druhá dovolaním nastolená právna otázka procesnej povahy (týkajúca sa existencie prekážky veci právoplatne rozsúdenej) potom nebola podľa názoru dovolacieho súdu nižšími súdmi vyriešená správne. I v tomto prípade šlo o otázku, na ktorej riešení celkom konkrétnym spôsobom boli založené rozhodnutia v neprospech dovolateľa a zároveň o otázku, ktorou sa síce dovolací súd už v minulosti zaoberal, avšak v iných veciach a bez možnosti použitia tam vyslovených záverov bez ďalšieho i na tentoraz prejednávanú vec (v tejto súvislosti porovnaj napríklad uznesenie z 25. januára 2011 sp. zn. 5Cdo/237/2010 v spore o určenie vlastníckeho práva, týkajúce sa pomeru určovacej žaloby a žaloby o plnenie - v spomínanom skoršom prípade o vypratanie nehnuteľností).

27. Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) svojou podstatou patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania (musí mať taký následok). Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne či neúplne (5Cdo/237/2010).

28. Pri posudzovaní aj problému v prejednávanej veci cez prizmu práve uvedeného potom nižším súdom nutné bolo predovšetkým vytknúť, že z konštatovania už spomínanej procesnej prekážky súd prvej inštancie nevyvodil správny procesný záver (dôsledok), keďže v takomto prípade (ak by o prekážku *res iudicata* skutočne šlo) malo konanie skončiť zastavením (bez vydania vecného rozhodnutia) a nie zamietnutím žaloby (ktoré je naopak meritórnym, čiže vecným rozhodnutím). Jeho závery i v tejto časti prakticky prevzal aj odvolací súd, keďže sa voči jeho argumentácii vo svojom rozsudku (predstavujúcom primárny predmet prieskumu v dovolacom konaní) nevymedzil a to, že opisovanú nesprávnosť nenapravil, tak šlo i na jeho vrub. Vecne platilo, že dovolateľom uplatnený nárok síce vychádzal z rovnakého skutkového základu (nehoda z 26. decembra 1999), vyplýval ale z odlišných skutkových tvrdení (nakolko sa tentoraz posudzoval nárok na mimoriadne zvýšenie SSU vo vzťahu k

trom položkám, ktoré v skoršom konaní posudzované, hodnotené a ani odškodňované ako trvalé následky v podobe SSU nebolo a pravidlo res iudicata preto uplatniť nešlo). V tomto prípade navyše sa odpoveď na dovolaním položenú otázku opäť javí vhodné ako pravidlo zovšeobecniť tak, že o prekážku veci právoplatne rozsúdenej nemôže ísť vtedy, ak príslušný čiastkový nárok, uplatnený až v neskoršom konaní, vôbec nebol predmetom konania skoršieho.

29. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

30. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu aj jemu predchádzajúci a ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, riešiaci obe pre ich rozhodnutia nepochybne významné právne otázky spôsobom, s ktorým sa dovolací súd nemohol stotožniť, preto vykazujú znaky rozhodnutí spočívajúcich na nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto o dovolaní rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto jeho uznesenia (keď praktické odmietnutie zaoberať sa žalobou vecne s poukazom na premlčanie a prekážku res iudicata).

31. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.